

„Czy potrzebujemy metafizyki słów” Antonina Jamrozik, Zuzanna Jusińska, MISH UW

David Kaplan, w swoim artykule „Words” (1990), rozpoczął debatę na temat metafizycznego statusu słów. Debata ta, wokół której w ostatnich latach narasta coraz większe zainteresowanie (zob. McCulloch 1991, Cappelen 1999, Wetzel 2009, Hawthorne i Lepore 2011, Kaplan 2011, Irmak 2018), stawia sobie za cel znalezienie odpowiedzi na dwa pytania (1) Czym są słowa? oraz (2) W jaki sposób słowa są indywiduowane? Autorki_rzy zajmujące się zagadnieniem metafizyki słów uważają te pytania za ważne i nowatorskie. Istotność tych zagadnień ma podkreślać fakt, że pojęciu *słowo*, używanemu zarówno w dyskursie potocznym, jak i filozoficznym czy lingwistycznym, nie poświęcono zbyt wiele filozoficznej uwagi.

W naszym wystąpieniu stawiamy pytanie, czy słuszne jest traktowanie metafizyki słów jako odrębnej dziedziny filozoficznej. Przypuszczamy, że odpowiedź na nie jest negatywna – chociaż nie negujemy wagi niektórych zagadnień dotyczących metafizycznego statusu słów, twierdzimy, że duża część debaty prowadzonej pod szyldem *metafizyki słów* dotyczy w istocie kwestii poruszanych w dziedzinach takich jak metasemantyka, pragmatyka czy semiotyka. Nie jest tak dlatego, że podobieństwo pomiędzy samymi tymi dziedzinami a metafizyką słów implikuje istnienie podobieństwa pomiędzy centralnymi dla nich kwestiami, a raczej dlatego, że pytania na temat metafizycznego statusu słów w gruncie rzeczy dublują pytania postawione już w obrębie wyżej wymienionych dziedzin.

W pierwszej części wystąpienia po krótko omówimy obecny stan debaty dotyczącej metafizyki słów. Następnie dokonamy analizy punktów wspólnych niektórych stanowisk przyjmowanych przez autorki_ów zajmujące_ych się metafizyką słów i (1) sporu pomiędzy produktywizmem a interpretacjonizmem w metasemantyce, (2) zagadnienia „tego, co powiedziane” w neogrice’owskiej pragmatyce oraz (3) kwestii konwencjonalnej natury znaków w semiotyce. Na koniec spróbujemy odpowiedzieć na pytanie czy, mimo to, projekt metafizyki słów jest możliwy do uratowania. Korzystając z metod wypracowanych w obrębie inżynierii pojęciowej możliwe byłoby zlokalizowanie defektów pojęcia *słowo*, i poprawienie go; być może dobre skonstruowanie pojęcia *słowo* umożliwiłoby dalsze rozważania dotyczące metafizyki słów. Można zaryzykować stwierdzenie, że najpoważniejszym z owych defektów jest występowanie niejasnych oraz często sprzecznych intuicji dotyczących potocznego rozumienia pojęcia *słowo*. Narzucającym się wobec tego rozwiązaniem jest zwrócenie się do lingwistyki, jako do dziedziny naukowej zajmującej się (między innymi) słowami, i zastosowanie definicji tam występujących do skonstruowania lepszego pojęcia *słowo*. Metafizyka słów mogłaby być wówczas traktowana jako poddziedzina filozofii nauki, a dokładniej – filozofii lingwistyki. Chcemy jednak pokazać, że takie podejście, choć obiecujące, zakłada istnienie w lingwistyce konsensusu co do tego, w jaki sposób rozumieć pojęcie *słowo*. Konsensus taki nie istnieje, a mimo tego zestaw pojęć używany przez lingwistki_ów wydaje się być wystarczający do opisu języka. Tak więc, o ile metafizyka leksemów, fonemów czy morfemów teoretycznie mogłyby być uznane za ważne poddziedziny filozofii lingwistyki, to nie można powiedzieć tego samego o metafizyce słów.

Literatura:

- Cappelen, Herman (1999). *Intentions in words*. *Noûs* 33 (1):92-102.
- Hawthorne, John & Lepore, Ernest (2011). *On Words*. *Journal of Philosophy* 108 (9):447-485.
- Irmak, Nurbay (2018). *An Ontology of Words*. *Erkenntnis*:1-20.
- Kaplan, David (1990). *Words*. *Aristotelian Society Supplementary Volume* 64 (1):93-119.
- Kaplan, David (2011). *Words on words*. *Journal of Philosophy* 108 (9):504-529.
- McCulloch, Gregory (1991). *Making Sense of Words*. *Analysis* 51 (2):73 - 79.
- Wetzel, Linda (2009). *Types and Tokens: On Abstract Objects*. MIT Press.